

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De relaxatione status religiosi. Punct. vlt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

Scilicet de primo modo tyrannidis; an aduersetur huic præcepto qui doceret eum occidi posse. Videtur non aduersari, quia cum præceptum, eiusque obligatio non late, sed strictè interpretanda sunt non debent extendi ad omnes tyrannos. In contrarium autem est, quia præceptum generaliter loquitur & absolute vlla restrictione, sique factis significat verba illa: *Quocumque præceperit tyrannidis*, quæ certè excludunt, ne doceatur ob aliquam tyrannidem Reges, & principes à priuata persona occidi posse. In hac re distinguendum censet, si Rex aut princeps obtinuit possessionem ciuitatis, aut regni vbi, & potentia absq; vilo titulo, credo verius aduersari huic præcepto, qui doceret illum occidi posse à priuata persona. Quia in eo tyranno verificatur præcepti verba, scilicet esse Regem saltem de facto, & in possessione, esto non sit de iure, & ob prætextum vsurpationis occidi. At si Rex ille, aut princeps nondum regni præsentis possessionem nactus esset, qui doceret illum actu inuadentem occidi posse in defensionem reipublicæ, nequaquam huic præcepto aduersaretur; quia non docet Regem, aut Principem ob tyrannidem occidi posse, sed priuatam personam aggredientem, & vexantem innocentem reipublicam: ille enim Rex sic inuadens Reipublicam, neque illius est Rex titulo, nec possessione etiam illegitima, sed potius præteritum Regem, & Principem illius esse. Ergo quovisque saltem de facto obtineat, sub dicto præcepto Reges, & Principes spectantur, comprehendendi non potest.

10. Septimum præceptum habetur *can. 12. Congregat. 5. & decreto 36. & 59.* ne quisquam publicis, & secularibus principum negotiis, quæ ad rationem status (vt vocant) pertinent, vlla ratione se immisceat, nec etiam quantumvis per quoscumque requisitus, aut rogatus eiusmodi res politicas tractandi curam suscipere audeat, vel præsumat. Et transgressori- bus imponitur pena inhabilitatis ad quouis officia, dignitates, & prælationes, vocisque tam actiue, quam passiuæ priuationis. Finis huius præcepti sanctissimus fuit, nempe vt ab omni specie mali abstinere, & querelis etiam ex falsis præsumptionibus prouocantibus, quoad fieri poterit, occurratur. Quæ autem sit materia huius præcepti, quæque per ipsum prohibita explicuit congregatio 7. *Generalis decreto 41.* in his verbis. Vniuersè loquendo ea quæ pertinent ad solam conscientiam, directionemve principum, alioquinque qui petunt consilium; per canonem non prohiberi. Quæ vero eò non referuntur, & à spiritali instructione diuersa sunt, tanquam à canone aliena vitari debent, & alibi exemplo posse esse. Quæ ad principum inter se fœdera, vel ad regnorum iura, & successiones pertinent, vel ad bella tam ciuilia, quam externa. Si quis publicis harum rerum, & similibus consiliis interesse, aut tractandis iis operam re ipsa impenderit. Qui explanationi nihil addendum occurrat.

11. Octauum præceptum continetur *decreto 43. & can. 20. congregat. 5.* in his verbis: in virtute sanctæ obedientiæ præcipitur omnibus, qui reficiunt, aut deprehenderint quoscumque machinarios, aut machinatorum fuisse contra institutum Societatis, vt quam primum poterunt Præposito Generali tam auctores, quam verè complices fideliter deferant, vt ille pro suo officio, & congregationis generalis voluntate eos debitis penis afficiat, & à Societate dimittat. Huic præcepti declarationi omnia, quæ diximus de voto manifestatè ambientes delectare possunt. Notanda sunt verba: Qui reficiuerint, vel deprehenderint scilicet ex certa scientia, vel ex fide digna auditione, vt dicitur *decreto 43.* Item notandum est non solum machinationem præsentem, sed etiam præteritam denunciandam esse, vt constat ex illis verbis machinari, vel machinatorum esse. Et quidem, quando machinatio præcessit, sed adhuc eius effectus durat, & Societati periculum imminet, eodem modo, & sub eadem obligatione est denuncianda, ac si præsens esset quia verè præsens existit. At si tibi constaret omnino emendatam esse, nullumque reliquisse effectum, vel periculum, quod raro præsumere debes, non obligaris eo casu denunciare, nisi machinatio publica fuisset; quia ea denunciatio neque ad correctionem delinquentis, cum iam correctus sit, neque ad præcauendum damnum Societati, cum (vt suppono) nullum imminet, dirigi potest, sed solum ad punitionem. Quando autem denunciatio solum delicti punitionem respicit, publicitatem requirit ad ipsius obligationem, vt constat ex his, quæ diximus *tract. de fide.* vbi de denunciatio hæreticis & *tract. de charit. disput. de correct. fraterna in fine.*

Huiusmodi præcepto annexum est quod traditur *decreto 1. & can. 1. congregationis 6.* ibi enim postquam confirmatum est decretum congregationis 5. editum aduersus societatis perturbatores, & extenlum, vt non solum comprehendat per se Societatem perturbantes, sed etiam qui per interpositam personam domesticam, vel externam perturbationem procurauerint. Provincialibus in virtute S. Obedientiæ præcipitur, vt in huiusmodi homines inquirant, reosque certi criminis ad Generalem Præpositum deferant, dentque operam, vt Societas intelligat ipsos non minus strenuè, quam fideliter suo ea in te quætere fungi.

12. Nouum præceptum sub pena excommunicationis late

sententiæ traditur in congregat. 5. *Generalis decreto 20.* aduersus eos, qui per se, vel per alios officium Qualificatoris, seu consultoris S. Inquisitionis præsumperint procurare, vel ambire in regno Hispaniæ, aliique dominis P. N. Mutius *V. teleseb. anno 1625.* extendit ad eos, qui alteri hoc officium procurauerint. Ratio huius præcepti duplex assignatur in supradicto decreto, prima, vt S. Officij ministerio, ad quod assumere volent Inquisitores ex nostris, liberius, & dignius præstetur obsequium. Secunda, vt ambitionis inter ipsos nostros aditus præcludatur. Circa quod præceptum nihil specialè notandum occurrit præterea, quæ dicta sunt de ambitione dignitatis extia, & intra Societatem, quæ huic puncto applicari possunt.

13. Decimum præceptum sub pena excommunicationis Provinciali referuntur impositum est à congregatione 7. *Generalis decreto 18.* tum in illos, qui in consilio Provinciali externos de dimissione sua in consilium adhibent, tum in illos, qui quocumque modo externorum auxilio, vel intercessionem ad dimissionem à superioribus obtinendam vniuersum. Finis huius præcepti est, quieti nostrorum consalere, illorumque dimissionem à Societate indebitam vitare. Duplex est huius præcepti materia, & obligatio. Prima, ne petas consilium de dimissione ab externis inconsulto Provinciali. Secunda ne eorum auxilio, & intercessionem ad dimissionem obtinendam vitas. Non tibi prohibetur absolute dimissionem cum aliis à Societate communicare, ne forte obiciat esse iniuste tibi interdicti consilium peti ab his, qui liberè datur sunt; & astingi ad petendum à nostris, qui ob amorem suæ religionis præsumuntur non dicturi veritatem, tamen iudicent tibi expedire dimissionem. Sed prohibetur tibi, ne ab illis inconsulto Provinciali consilium petas. Quod certè iustissimum est, & omnem quætelæ occasionem tollit. Deinde prohibetur tibi, ne vitas auxilio, & intercessionem externorum ad dimissionem à superioribus obtinendam, aduersus quod præceptum delinquis non solum quando ab externis petis auxilium, & intercessionem ad dictum effectum, illudve procuras, sed etiam quando ipsi non rogati, sed ex se tibi fauorem præstant ad obtinendam dimissionem. tu verò non impedis, cum possis, nam eo ipso conuinceris illicum auxilio vt ad dimissionem obtinendam, ac proinde præcepto aduersari.

14. Vltimum præceptum procedit tempore congregationis Generalis, in qua Præpositus Generalis, & assistentes eligendi sunt. Nam *8. p. constitut. c. 6. §. 2.* sub excommunicatione late sententiæ mandatur cuiilibet à Societate manifestare vicario, vel alicui ex antiquioribus professis, qui cum vicario confeter, si sciret aliquem hoc munus affectasse (subintelligitur ab obitu generalis, vt explicat Suarez. *tom. 4. de relig. tract. 10. lib. 6. c. 10. num. 15.* Sanch. *lib. 6. sum. c. 18. num. 60.*) vel etiam nunc affectare directè, aut indirectè id procurando, vel signo aliquo id declarando. De electione Assistentium habetur in formula congregat. 4. *generalis v. r. si quis*, vbi in virtute S. Obedientiæ præcipitur cuiilibet à Societate, vt Præposito Generali deferat, si quem ex congregatione, siue extra congregationem cognouerit, qui in ipsis informationibus, aut extra illas ambiciose egerit, vt vel ipse, vel alius in Assistentem eligatur, aut etiam alicuius eligendi causa alius excludatur, cuique est imposita pena excommunicationis Generali referuntur. Materia huius præcepti clarissima est. Finis est, vt aditus ambitioni præcludatur, & electiones rectissime fiant, seclusa omni humana diligentia.

PUNCTVM VLT.

De relaxatione status Religiosi,

SVMMARIVM.

1. Vota relaxari possunt irritatione, commutatione, & dispensatione.
2. Vota status religioso annexa Pontifex dispensare, & commutare potest, non autem irritare.
3. Vota substantialia castitatis, paupertatis, & obedientiæ nullus præter Pontificem relaxare potest.
4. Plures Doctores negant Pontifici potestatem dispensandæ in his votis.
5. Probabilior est sententia affirmans, & satisq; fundamentis contrariis.

1. Status religiosus relaxari potest, relaxatis votis, quibus constituitur. Constituitur autem substantialiter religiosus status illis tribus votis paupertatis, castitatis, & obedientiæ, quibus alia vota ex speciali cuiusvis religionis regula, & præcepto annectuntur. Vt est in religione Minorum votum vixæ quadragesimalis; in religione S. Mariæ mercedis votum redemptionis captiuorum; in Societate Iesv omnia illa vota

quæ hæc disput. reliquimus explicata. Videndum igitur est, an tam vota accessoria, quam substantialia relaxari queant. & à quo Prælato?

1. Tripliciter vota relaxari possunt, irritatione, commutatione, & dispensatione. Primò igitur exitimo certum, vota religioso statui annexa à nemine præter summum Pontificem irritari, commutari, aut dispensari posse. Quia cum nullus alius prælatus dissolvere possit religiosum statum à Pontifice approbatum, & confirmatum, nullus potest dissolvere quæ hunc statum integrant, & perficiunt, quia accessorium naturam principalis imitatur. Quod non leuiter confirmari potest ex Trident. sess. 25. c. 1. dicente, cum comperum sit ab eis (scilicet regularibus prælati) non posse ea. quæ ad substantiam regularitatis vitæ pertinent relaxari. Hæc autem vota pertinent ad substantiam licet non essentialiter, integraliter tamen, & perfectivè; quia illam integrant, & perficiunt. Non igitur possunt ab alio præter Pontificem relaxari. Neque huic doctrinæ obstat, quod in aliquo casu prælatus regularis videatur in his votis dispensare eximendo subditum ab illorum obligatione. Nam si attentè res consideretur, illa non est dispensatio, sed authentica interpretatio, quod ad illum casum ob aliquas circumstantias votum non extendebatur, vel quia materia illius voti aliquo modo subditæ voluntati, qua de medio sublata votum cessat non per irritationem, commutationem, aut dispensationem, sed per defectum materiae, & obiecti. Atque ita sustinet Suar. latius probans *to. 4. de relig. tr. 8. lib. 2. cap. 12. à num. 30. usque ad 49.*

2. Quoad Pontificem attinet, hæc vota commutari, & dispensari possunt, si causa legitima subsit (quæ ratio contingit) irritari autem non possunt. Priorem partem supponit, & tradit Sanch. *lib. 5. sum. c. 1. n. 13.* Dupliciter Pontifex in his votis dispensare potest, primo directè, secundo indirectè. Indirectè dispensat, si dispensaret in votis substantialibus religionis: iis enim sublatis, & accessoria cessant. Posse autem in illis dispensare statim dicemus, directè tamen in iis votis dispensare, Pontifex potest manente statu religioso; quia nec ex materia illorum votorum, neque ex annexione, quam habent ad religiosum statum impediti hæc potestas potest. Non quidem ex materia; quia nulla est, esto sit excellentissima, cuius obligatio remitti à Pontifice nomine Christi non possit, si causa iusta huius remissionis intercedat. Minus autem impediti potest hæc dispensatio ex annexione ad statum religiosum, quia hæc ex Pontificis voluntate, & præscripto ortum habuit; ac proinde eius potestati, & iurisdictioni subest. Quapropter in hac relaxatione comparatione Pontificis non potestas, sed causa consideranda est, quæ raro legitima esse potest manente religioso statu. Quod verò Pontifex non possit dicta vota irritare inde conjungitur; quia irritativa potestas provenit ex traditione, quæ per hæc vota (iuxta sic disponente) fit, at nihil potest potestatem concedere ad sui destinationem, & interitum. Cum ergo ex his votis, quæ statum constituunt, & integrant, oriatur potestas vota irritandi, nequit ad ea vota, ex quibus hæc potestas oritur, extendi.

3. Ex his inferitur quid sit dicendum de votis statum religiosum substantialiter constituentibus, nempe castitatis, paupertatis, & obedientiæ. Et quidem nemini alteri à Pontifice datum esse hæc vota relaxare est concors omnium sententia, & manifesta ratio; quia ex approbatione Pontificis statum constituunt perpetuum, & indissolubilem, nequit ergo Prælatus Pontificis inferior eius dispositionem mutare. Quapropter solum de Pontifice est difficultas; an possit in his votis dispensare, seu ea commutare? Irritare namque constat non posse ob rationem proximè dictam; quia irritativa potestas ex ex ipsis votis nascitur, quæ nasci non potest ad suam interitum. Præterea quia irritativa potestas cum proveniat ex dominio, & potestate ex votis acquisita, non est amplior in Pontifice, quam in cæteris religionum prælati; omnibus enim æquè tradiunt religiosum emittens vota, æquaque omnium illorum obsequio se dicat, & consecrat. At cæteri religionis prælati nequeunt vota statum religiosum constituentia irritare. Ergo neque Pontifex.

4. De potestate autem dispensandi idem dicunt plures doctores scilicet non extendi ad hæc vota statum religiosum constituentia: sic D. Tho. 2. 2. q. 88. art. 11. & ibi Arag. *over. propter hæc argumenta.* Sylvest. verbo *votum* q. 9. 5. & alij apud Sanch. *lib. 8. de matr. disp. 8. à num. 6.* Præcipuum fundamentum est, quia his votis traditus es Deo, & religioni obsequaturus; at res vni tradita nequit alteri concedi. Item res consecrata, quovisq; percat, amittere non potest consecrationem, at votis consecratus es in Dei, & religionis obsequium; nequis ergo, dum vivis ab ea consecratione recedere.

5. Cæterum longè probabilior est sententia affirmans hæc vota à Pontifice dispensari posse, & à fortiori commutari, sic D. Thom. mutans sententiam in 4. disp. 28. q. 1. art. 4. *quæstione. 1. ad 3.* & ibi Duran. q. 2. num. 8. Valen. 2. 2. disp. 6. q. 6. *punct. 7.* Azor. *to. 1. lib. 12. c. 7. q. 1.* Lessius *lib. 2. cap. 40. dub. 13. num. 142.* & seqq. Sanchi innumeros referens *lib. 8. de matrim. disp. 8. num. 7.* & *lib. 5. sum. cap. 2.* Suar. *tom. 3. de Relig. lib. 8. 9. & 10. in ultimis capitulis.* Ratio ea est, quia ad propagandam fidem, pacemque conferendam, seditionisque sedandas alicuius provincie, aut regni expeditionem habeat. Ergo Pontifex, cui regimen Ecclesiæ commissum est, quippe debet bono communi consulere, poterit eo casu nomine Dei remittere monacho castitatis, paupertatis, & obedientiæ obligationem, ut sic absque vilo scupulo ducere uxorem possit, & temporalia bona administrare. Neque obstat quod Deo, & religioni se tradiderit, cum nomine Dei, & religionis hæc remissio fiat. Neque item quod sic consecratus, seu deputatus in Dei, & religionis obsequium; quia iusta causa intercedente hæc deputatio mutari potest. Solum ad verro legitimam causam ad dispensationem, seu commutationem votorum statum religiosum constituentium non esse privatum volentis ut illatam, sed communem alicuius republicæ, vel provincie; quia est res gravissima, & præter ordinatum sursum: sic omnes doctores relati supponunt.